

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ליל א' דר"ח אייר, ה'תשל"ה

יוצא לאור לש"פ בהעלותך, י"ט סיון, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בהעלותך, י"ט סיון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ליל א' דר"ח אייר ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ג' בהעלותך, ט"ו סיון, ה'תשפ"ב,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2022 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

בס"ד. שיחת אור ליום ועש"ק, א' דר"ח אייר, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה. ואח"כ צוה לנגן
הניגון "ממצרים גאלתנו", והניגון "אנא עבדא".

א. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ובראשי חדשיכם וגו'.

* * *

ב. דובר בהתוועדות של חג הפסח¹ אודות מ"ש הרמב"ם בהלכות
חמץ ומצה² "מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו
לאבותינו במצרים בליל חמשה עשר בניסן, שנאמר³ זכור את היום הזה
אשר יצאתם ממצרים, כמו שנאמר⁴ זכור את יום השבת" — שכבר עמדו
על זה מפרשי הרמב"ם⁵: מהו הלימוד שלמדים ממ"ש "זכור את יום
השבת", ומהי השייכות בין שני הענינים.

ויש בזה רמז נפלא בנגלה דתורה, ונוסף על זה ביתר שאת וביתר
עוז, ע"פ ביאור הענינים בתורת החסידות, ובפרט בשער האמונה,
כדלקמן.

ג. הרמז בנגלה דתורה:

בנוגע לפירוש הכתוב⁶ "וספרתם לכם ממחרת השבת", איתא
בגמרא⁷ שהבייתוסים רצו לפרש שהכוונה ל"שבת בראשית", אך ישנו
הבירור שנתברר ע"י ריב"ז וחכמי ישראל שבכל דור ודור שאין הכוונה
למחרת שבת בראשית, אלא למחרת הפסח.

והרי זה המקום היחידי שמצינו שיום-טוב (פסח) נקרא בשם
"שבת", והיינו, שנוסף לכך שתוכן הענין דשבת ישנו בכל הימים טובים
שאסורים בעשיית מלאכה, כמ"ש⁸ "כל מלאכה לא יעשה בהם" וכיו"ב,
ובכמה ימים טובים נאמר הלשון "שבתון"⁹ — מצינו ענין מיוחד ביום

(1) שיחת אחש"פ ס"ל (לעיל ע' ...).

(2) רפ"ז.

(3) בא יג, ג.

(4) יתרו כ, ח.

(5) ראה לקו"ש חכ"א ע' 68 ואילך. וש"נ.

(6) אמור כג, טו.

(7) מנחות סה, א ואילך. וראה תו"כ

עה"פ.

(8) בא יב, טז.

(9) אמור טז, לא. כג, כד. לב. לט.

ראשון של פסח (שלמחרתו מתחילה ספירת העומר) שנקרא בשם "שבת".

וזהו הקשר בין "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים" ל"זכור את יום השבת" — שהרי עיקר הענין דזכירת יצי"מ עם כל ההידורים וההוספות הוא ביום ראשון דחג הפסח¹⁰ (אלא שמתחיל בליל הפסח — עד חצות, או כפי שהדין הוא שזמנו כל הלילה¹¹), וע"פ דברי הגמרא שעל יום ראשון דפסח נאמר "ממחרת השבת", נמצא, שגם עליו נאמר "זכור את יום השבת".

ד. ועאכו"כ ע"פ הביאור בפנימיות הענינים:

לכאורה דרוש ביאור: מדוע אכן נקרא פסח בפסוק זה בשם "שבת" — שאז יש צורך בשקו"ט, ראיות והוכחות שאין הכוונה ל"שבת בראשית", אלא הכוונה היא לענין הפסח?

ומבואר בזה¹², שכדי שיוכל להיות הענין ד"וספרתם לכם" — כפי שמבאר רבינו הזקן¹³ ש"וספרתם" הוא לשון בהירות, כמו "אבן ספיר"¹⁴, וכמו "השמים מספרים"¹⁵, "דנהרין ונציצין כו"¹⁶, שמאירים ומזהירים — יש צורך בנתינת כח מענין השבת, ולכן נאמר "וספרתם לכם ממחרת השבת", כיון שהנתינת כח לענין ספירת העומר היא (לא מצד חג הפסח עצמו, אלא) מצד ענין השבת שישנו ביום ראשון של פסח.

ובזה מודגש הקשר בין "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים" (שביום ראשון של חג הפסח) עם "זכור את יום השבת".

ה. ומזה מובן גם בנוגע להמדובר בארוכה¹⁷ אודות ב' הענינים ל"לראות" ו"להראות" שבנוגע ליצי"מ ("כאילו הוא יצא ממצרים") — שישנם גם בנוגע לענין השבת (דכשם שלמדים משבת לפסח, כך יש ללמוד מפסח לשבת):

אע"פ שבשבת ישנו הענין דנרות שבת שקשור עם "שלום בית"¹⁸, שלכאורה הו"ע שקשור עם פנים הבית [שזהו א' השינויים לגבי נרות

14 יחזקאל א, כו. יו"ד, א.

15 תהלים יט, ב.

16 זח"ב קלו, ב.

17

18 ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסרס"ג.

וש"נ.

10 ראה הגש"פ עם לקוטי טעמים

ומנהגים ע' טו. וש"נ.

11 ראה אנציק' תלמודית (כרך ח) ערך

הגדה ס"ג (ע' קפד). וש"נ.

12 ראה שער האמונה לאדהאמ"צ פט"ו

ואילך.

13 ראה לקו"ת אמור לה, ב. ובכ"מ.

חנוכה שהדלקתם היא "על פתח ביתו מבחוץ" ¹⁹ דוקא] — ישנו גם ענין השבת כפי שניכר אח"כ גם בעולם, ועד שכאשר שואלים את רבי עקיבא "מה יום מיומיים", אזי המענה הוא שיש ראיה והוכחה לזה מהעולם: "נהר סמבטיון יוכיח", נהר אחד של אבנים, ובכל ימות השבת שוטף והולך, וביום השבת שוקט ונח ²⁰ (ולא רק מהדוגמאות שלאח"ז).

וע"פ המדובר כמ"פ שכל ענין בעולם מתחיל מבנ"י (שהם הממוצע כו', שעיי"ז שהקב"ה הוא "אלקינו" אזי נעשה אח"כ "מלך העולם"), הנה השינוי בעולם שנעשה ביום השבת מתחיל מהשינוי שנעשה אצל בנ"י — כפי שמצינו בירושלמי ²¹ (בנוגע להלכה בפועל) שבשבת אפילו עם הארץ אינו משקר, שלכן, אף שבכל ימות החול אינו נאמן על ענין של דמאי, הנה כשאומר זאת בשבת אזי הוא נאמן.

ו. ענין זה בא גם בהמשך להמדובר כבר שבועות וחדשים אודות ה"ליכטיקן שטורעם" של נרות שבת קודש.

ומדגישים בכל פעם, שעיי"ז מאירים את הבית, ועיי"ז מוסיפים אור גם מבחוץ לבית, ועד שסוכ"ס יתגבר האור ויבטל את החושך של העולם, וע"ד שהי' ב"מי צאתך מארץ מצרים" ²² כלילה הראשונה, כדאיתא במדרשי רז"ל ²³ שהיתה כל הלילה כולה אורה,

— וזהו א' הביאורים והתירוצים ²⁴ איך הי' אפשר להיות ענין המילה כלילה ההוא, שזהו לפי שלא הי' בבחינת לילה, אלא באופן ש"לילה כיום יאיר" ²⁵ —

ועאכו"כ כפי שהי' לאח"ז בקריעת ים סוף ("הפך ים ליבשה" ²⁶), כמבואר בפירוש מ"ש ²⁷ "ויאר את הלילה", שחושך הלילה עצמו האיר, שלכן הרי זה הכנה לענין ד"בנהר יעברו ברגל" ²⁶ לעתיד לבוא, שאז יהי' הענין ד"לילה כיום יאיר".

וכיון שכל הענינים תלויים במעשינו ועבודתינו ²⁸ — הרי גם הענין דנרות שבת קודש הוא הכנה לענין ד"לילה כיום יאיר", עיי"ז שמאירים

19) שבת כא, ב. 24) ראה לקו"ש חיי"ז ע' 125 ואילך.
 20) סנהדרין סה, ב ובפרש"י. ב"ר פי"א, וש"נ.
 ה. 25) תהלים קלט, יב.
 21) דמאי רפ"ד. רמב"ם הל' מעשר 26) שם סו, ו.
 רפי"ב. 27) בשלח יד, כ. וראה לקו"ת ויקרא ב,
 22) מיכה ז, טו. רע"א. צו טו, ריש ע"ד. וראה גם תו"מ חע"ב
 23) זח"ב לח, א. וראה בהנסמן בנצו"ז ע' 10. וש"נ.
 שם. 28) תניא רפל"ז.

את ה"לילה" של עוה"ז בימי הגלות האחרונים, כל אחד בביתו ושולחנו, באופן "שלא יכשל בעץ ואבן"¹⁸, אבל עי"ז ניתוסף מנוחה ואור שנמשך דרך החלון גם ברחוב, ועד שנעשה מואר גם מבחוץ לביתו, וכמבואר בכמה ספרי מוסר, חסידות וקבלה²⁹, שהדלקת נרות שבת פועלת בספירת המלכות וממשיכה מספירת הבינה, שזהו הענין של שתי נרות וכו',

ועד להמבואר בזהר³⁰ שזהו הטעם שנשים מדליקות נר שבת "בחדוה דלבא", ועי"ז ממשיכים בעולם למטה בנים שנעשים תלמידי חכמים, ובנות שייזכו לחתנים תלמידי חכמים, כמדובר כמ"פ במשך החדשים האחרונים.

וכל זה נעשה הכנה קרובה ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"³¹, שזוהי דרגא הב' ב"אראנו נפלאות"²² — "שם נשמחה בו"²⁶, שבאה לאחרי ש"בנהר יעברו ברגל", כמדובר לעיל במאמרים שלפנ"ז בארוכה³².

ז. ולכן הנה כאן המקום גם לחזור עוה"פ — להעיר (בעי"ן) וגם להאיר (באל"ף):

כיון שעומדים עתה בערב שבת קודש כפשוטו, יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז במבצע נרות שבת קודש — שזהו הענין שהזמן גרמא, מחר בבוקר, ובמשך השעות שיכולים עדיין לעסוק בזה — להבטיח שלא תהי' ח"ו באיזה מקום, אשה, לאחרי החתונה או לפני החתונה, שלא יודעת עדיין אודות השליחות והזכות הגדולה שביכלתה להאיר בביתה, ועאכו"כ בנפשה פנימה, ולהוסיף באור שבעולם.

ועד — כלשון הרמב"ם³³ — ש"עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם .. תשועה והצלה" — כן יהי' לנו בתוככי כלל ישראל, ובשמחה ובטוב לבב.

* * *

ח. כשמדברים אודות מבצע אחד, הנה ע"ד ש"מצוה גוררת מצוה"³⁴, כך גם מבצע שקשור עם מצוה "גורר" להזכיר גם שאר

(29) ראה שער הכוונות ענין קבלת שבת. ראה ד"ה כימי צאתך דאחש"פ וד"ה ביום השמיני דש"פ שמיני (לעיל ע' ... ואילך. ע' ... ואילך). וש"נ.
(32) הלי' תשובה פ"ג ה"ד.
(33) אבות פ"ד מ"ב.

(29) ראה שער הכוונות ענין קבלת שבת. ראה גם לקוטי לוי"צ הערות לזח"א יג, א ואילך.
(30) ח"א מח, ב.
(31) תמיד בסופה.
(32) ראה ד"ה כימי צאתך דאחש"פ וד"ה ביום השמיני דש"פ שמיני (לעיל ע' ... ואילך. ע' ... ואילך). וש"נ.
(33) הלי' תשובה פ"ג ה"ד.
(34) אבות פ"ד מ"ב.

המבצעים (ובפרט שאינם "שאר" וטפל ח"ו, אלא גם הם ענינים עיקריים):

הן מבצע תורה,

הן מבצע תפילין, שפועל מ"ש³⁵ "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך",

— בדוגמת מ"ש בשירת הים שבשביעי של פסח: "תפול עליהם אימתה ופחד"³⁶, וגם כפי שמדייק במאמר ד"ה תפול עליהם אימתה ופחד הגדול³⁷, "שתפול" הוא לשון עתיד, שכך יהי' לעתיד לבוא —

ובעצם, בשעה שיהודי מניח תפילין, ובכללות, כשעושה כל ענין של תורה ומצוותי, שע"ז נעשה מחובר (מצוה מלשון צוותא וחיבור³⁸) עם הקב"ה, הרי זה ע"ד שמצינו שכאשר רואים על יהודי "צלם אלקים", אזי לא יכול אף אחד לפגוע בו, כידוע כמה סיפורים בדבר³⁹, וכמובא גם בתניא⁴⁰ ש"פקודתו ית' שמרה רוחם", והיינו, שאפילו אלו שהם הפכיים ומנגדים לבנ"י, הנה בשעה שישנו הענין ד"צלם אלקים", אזי אינם עושים מאומה, כיון שאינם יכולים ואפילו לא רוצים לעשות מאומה, כך, שהצוותא וחיבור ע"י מאמר ("א וואָרט") בתורה או ע"י ענין במצוות, נעשה "כתריס"⁴¹ בפני כמה ענינים בלתי-רצויים, ועד לענינים כפשוטם.

ט. אך יש צורך להבהיר בנוגע לאלו שלעת-עתה הם עדיין במצב של קרירות לענין המבצעים:

מצינו בנוגע לענין האמונה, שישנו אצל כל אחד מישראל שהם "מאמינים בני מאמינים"⁴², ואעפ"כ יתכן שבשעה שבא למעשה בפועל, ה"ה מתנהג כמו מי שאינו יודע ש"יש בעה"ב לבירה זו"⁴³, ואינו יודע שיש השגחה פרטית על כל פרט ופרט⁴⁴, ואינו יודע ש"אין עוד מלבדו"⁴⁵ — לא רק שיש "בעל-הבית" ויש "בירה" עם ריבוי פרטים, והקב"ה משגיח על כל פרט ופרט, אלא "אין עוד מלבדו", וכידוע⁴⁶ בפירוש

35) תבוא כח, יו"ד. וראה ברכות ו, א. וש"נ.

36) בשלח טו, טז.

37) בתו"ח בשלח רסד, א [קפה, ב] ואילך. וראה גם

38) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז. ב. ובכ"מ.

39) ראה גם תו"מ — רשימת היומן ס"ע שצה ואילך. וש"נ.

40) פכ"ד (ל, ב).

41) אבות פ"ד מי"א.

42) שבת צז, א.

43) ראה ב"ר רפל"ט.

44) ראה כש"ט סקע"ט ואילך. וש"נ.

45) ואתחנן ד, לה.

46) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג.

ובכ"מ.

מ"ש⁴⁷ "ויקרא שם אברם בשם ה' א-ל עולם" — לא "א-ל העולם", אלא "א-ל עולם", ש"א-ל" ו"עולם" הם אותו ענין — הוא הוא!

כאשר פלוני לומד שתפילין שבראש פועל ש"ראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך" — הרי הוא לומד זאת בגמרא, אבל בשעה שיוצא לרחוב שבו מתהלך גוי, ושואלים אותו: מה יקרה כאשר תניח תפילין שבראש? — אזי יסתכל על זה כמו דבר פראי!... מה זה שייך לגוי, שילעג על כך שמהלך יהודי ועושה מעשה שאין לו אחיזה אצלו בהשגה והבנה, ועאכו"כ שלא יפעל אצלו איזה שינוי לטוב.

ולכן צריך להסביר לו שצריך להיות הענין ד"רעה אמונה"⁴⁸ — להמשיך הענין כפי שהוא בתורה, שהכוונה בזה היא לענינים כפי שהם למטה מעשרה טפחים.

הן אמת שעיקר ענין התורה הוא "בעליונים" ורק "מרמזת בתחתונים"⁴⁹, אבל ח"ו לומר שענין התפילין הוא רק עניני כוונות דהמשכת ד' מוחין כו"⁵⁰, ואין לזה שייכות ח"ו להנחת תפילין בפשטות; וכשם שכל אחד יודע ומודה שהכוונה היא שצריך להניח תפילין גשמיות כפשוטן, כתובים על קלף גשמי עם רצועות גשמיים, על יד ועל ראש גשמיים, עד שהראש והיד ירגישו את קשירת רצועות התפילין — כך צריך להסביר לעצמו, או שמישהו אחר יסביר לו, שע"י הנחת תפילין נעשה בפשטות הענין ד"וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך".

י. ועד"ז בנוגע למה שאומרים שאילו היו מסבירים לגויים שארץ ישראל שייכת לבני"ב בגלל שב"ברית בין הבתרים" נתן הקב"ה לאברהם ולזרעו אחריו עד עולם את כל ארץ ישראל⁵¹, אזי היו משתחררים מכמה ענינים של בלבולים — שישנם כאלו שאין הדבר מתקבל אצלם, ולא עוד אלא שמלעיגים על זה וכו' וכו' — הנה הלואי שהיו עושים כן, ולכל לראש היו מבטלים עי"ז ענינים בלתי-רצויים הקשורים עם בני"ב:

העובדה שיש רח"ל יהודים שמתחילים לשאול שאלות: למה צריך להלחם עבור ארץ ישראל, ומניין יודעים שיש לנו זכות על ארץ ישראל, שלכן גירשו משם את הערבים, ומי יודע אם זהו ענין של צדק ויושר,

47) וירא כא, לג. של"ה יג, ב ואילך. קסא, א ואילך. וראה גם

48) תהלים לז, ג. וראה לקו"ש חט"ז ע' לקו"ש חל"ב ע' 74. וש"נ.

49) וראו ת"מ חס"א ריש ע' 198. וש"נ.

50) ראה ת"מ חס"א ריש ע' 198. וש"נ.

51) לך לך טו, יח ואילך. 49) ראה עש"מ מאמר חקו"ד ח"ג פכ"ב.

ואולי מוטב שיסע לחוץ-לארץ ויהיו לו חיי מנוחה — הרי זה רק בגלל שהם "תינוקות שנשבו", רח"ל, ומעולם לא סיפרו להם אודות הענין של קדושת ארץ ישראל,

ולא הסבירו להם שהשייכות של בני ישראל בארץ ישראל אינה נובעת מדבריו של גוי לפני עשרים וכמה שנים, או לפני ארבעים וכמה שנים, שהסכימו על כך שצריך לעשות בארץ ישראל בית עבור הלאום היהודי (כפי שנקרא אצלם) — שהרי בני אינם תלויים בגויים, אלא הם תלויים רק ב"הוי' אחד"⁵², שנתן "תורה אחת"⁵³ ל"גוי אחד בארץ"⁵⁴, והמקום שבו יכולים ללמוד תורה במילואה ולקיים כל המצוות במילואן הוא דוקא בארץ הקודש (בה"א הידיעה), "אשר גו' עיני הוי' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"⁵⁵.

אילו היו מסבירים זאת — לא היו בנים או בנות ששואלים את השאלה מדוע נטפלו אל הערבים שדרים בשטח זה, ולמה מגרשים אותם, ולמה דורשים מהם להתנתק מכמה ענינים שצריכים לוותר עליהם בכדי להלחם עבור זה, בה בשעה שיכולים להחזיר זאת לערבים ח"ו, ולצאת לחוץ-לארץ, במקום מנוחה, ולהתנהג שם באופן ש"ככל עמי הארץ בית ישראל"⁵⁶.

לא מוצאים שתהי' שאלה כזו אצל אלו שהתחנכו על התורה ועל המסורה, ששאבו וספגו ונעשו חדורים בידיעה ברורה ש"כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים"⁵⁷, שזוהי ארץ שהקב"ה נתנה לאברהם אבינו ולזרעו אחריו עד עולם.

אילו היו כולם מתחנכים באופן כזה, היו חוסכים את הצורך לדון ולהתווכח עם אותם יהודים ששואלים את כל השאלות הנ"ל, ועד שיש כבר אחדים שמסייעים רח"ל לאלו שמנגדים לישראל.

וע"פ האמור לעיל (ס"ה) שע"י "אלקיננו" נעשה הקב"ה גם "מלך העולם" — הנה לאחרי שפועלים על בני, הרי זה מגיע גם לגויים, שגם הם ידעו שמ"ש בתורה [שגם הם מכירים בה לפי האופן שלהם] הרי זה ענין של אמת, וזוהי האמת לאמיתתו למטה מעשרה טפחים.

והעובדה שיש מלעיגים — הרי כמדובר כמ"פ שהמציאות לא

(56) ע"פ ישעי' כה, ח.

(57) תהלים קיא, ו. וראה פרשי ר"פ בראשית.

(52) ואתחנן ו, ד. ועוד.

(53) לשון הכתוב — בא יב, מט. ועוד.

(54) שמואל-ב ז, כג. ועוד.

(55) עקב יא, יב.

משתנה בגלל שבא מישהו ואומר שהוא לא מכיר בכך בגלל שאינו מבין זאת! ...

לא נוגעת ההבנה וההכרה שלו; המציאות היא — שהקב"ה ברא עם וקרא אותו בשם "גוי אחד בארץ", ונתן לו ארץ מיוחדת, כדאיתא במדרש⁵⁸: "כשברא העולם .. בחר בארץ ישראל .. ובחר לחלקו ישראל .. אמר הקב"ה, יבואו ישראל שבאו לחלקי, וינחלו את הארץ שבאה לחלקי".

צריך רק לנסות שלא לרמות את עצמו ולא לרמות את האומות שמסביבו, שהדבר תלוי בכך שלפני עשרים שנים היתה החלטה של גויים, ועשרים שנה לפני"ז הי' עוד גוי שכתב מסמך להתיר להכניס לשם יהודים; כאשר בונים בנין על יסוד שאין לו קיום, אזי גם הבנין הוא כמו היסוד שאין לו קיום.

יא. וכן הוא בנוגע לענין המבצעים:

לצערנו הרב ובעוונותינו הרבים הי' חסר בדברים היוצאים מן הלב לפעול אצל כל אחד מישראל ואצל כל בני, להכיר בכך, שמפורש בגמרא שבשעה שמניחים תפילין הרי זה מגין על עם ישראל, כיון ש"ראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך".

ועד"ז איתא בגמרא ובירושלמי⁵⁹ שבשעה שיהודי קובע מזוזה על הבית, הרי זו שמירה עליו ועל בני ביתו, על הבית וכל אשר בבית מכל ענינים בלתי-רצויים, כיון שמעמידים שם בתור שומר את הקב"ה בכבודו ובעצמו להיות "שומר דלתות ישראל"⁶⁰, לשמור את הבית שבו נמצאת המזוזה.

ועד"ז מפורש במדרש⁶¹ שבשעה שיהודי נותן צדקה, אומר הקב"ה: "נפשו של עני היתה כו', והחיית אותו, חייך שאני מחזיר לך נפש תחת נפש, למחר בנך או בתך כו' ואזכור אני להם את המצוה שעשית עם העני ומציל אני אותם כו'".

ועד"ז בית מלא ספרים — במכ"ש וק"ו מעיר שלימה שהיו בה מסיתים ומדיחים וכו', עד שנעשה לה דין של עיר הנדחת, רח"ל, ואעפ"כ

(60) סידור האריז"ל (כוונת מזוזה). וראה

לקו"ש חי"ט ע' 123 הערה 22. וש"נ.

(61) תנחומא משפטים טו.

(58) תנחומא ראה ח.

(59) ע"ז יא, א. וש"נ. ירושלמי פאה פ"א

ה"א.

אומר רבי אליעזר⁶² שמזוזה אחת מצילה את כל העיר כולה; ועאכו"כ בנוגע לבית יהודי שיש בו מזוזה.

יב. אך ישנו מי שבא ולועג, ח"ו רח"ל, על מה שקוראים "מבצע מזוזה", ועד"ז כללות ענין המבצעים, עד לנרות שבת קודש, באמרו: מה עושים מזה "שטורעם", מוטב להתעסק בענינים שבין אדם לחבירו.

ובכן: כאשר בא רב ואומר שצריך לעסוק ולהתייגע בנוגע לענינים שבין אדם לחבירו, הרי הוא בודאי צודק; אבל יש כאן דבר פלא: מתי הוא התעורר לדבר על זה? — בשמעו שמרעישים אודות הענינים של מבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה ומבצע בית מלא ספרים!...

צריכים אמנם להעמיד כל יהודי בחזקת כשרות, אבל, אם אכן הי' נוגע לו הצורך לעסוק בענינים שבין אדם לחבירו — הי' לו להרעיש על זה לפני שבוע או שבועיים וכו'.

ובכל אופן, כיון שהוא בעצמו הרעיש והכריז שצריך לעסוק בענינים שבין אדם לחבירו, ומה גם שיש לו בית-כנסת שרובם ככולם של המתפללים הם סוחרים, הנה התקוה חזקה שיעמוד בדיבורו, ומיום השבת הבא, במקום לדבר ענינים שאני לא יכול לפעול בהם, והוא לא יכול לפעול בהם, ינצל את ההזדמנות שביכלתו להשפיע על חברי הקהילה שלו, ויתחיל לדבר מידי שבת בשבתו אודות ענינים ששייכים ל"סוחרים":

לידע שצריך להזהר מהשגת גבול וגם מאבק השגת גבול (שהרי ח"ו לחשוד יהודי בהשגת גבול ממש), וצריך להזהר מלשון הרע והוצאת שם רע — אע"פ שמדובר אודות סוחר אחר שהוא ה"מתחרה" שלו... ובעיקר צריך להזהר שלא יהי' מעמד ומצב של "עני מהפך בחררה ובא אחר ונטלה הימנו וכו'"⁶³ (אם הנהגתו במסחר אינה ע"פ שו"ע עכ"פ בדיקות),

וכן צריך לידע שכאשר סוחר מרויח כך וכך דולרים, הנה בין אדם לחבירו צריך ליתן מעשר, ומה טוב ליתן חומש שזוהי המצוה מן המובחר⁶⁴.

ולהיותו "מדריך רוחני" שלהם — אומר להם דברי מוסר, ומזכיר

(63) קידושין נט, א.
(64) שו"ע יו"ד רס"ט.

(62) סנהדרין עא, א. וראה גם תר"מ חע"ז
ע' 18.

פעם אחת ופעם שני', עד מאה ואחד פעמים, ולא מתעייף לעשות זאת מידי שבת בשבתו, ובדברים היוצאים מן הלב.

ולעומת זאת, אותם בחורים שמנתקים את עצמם ומוותרים על מנוחה ועל כמה ענינים של תענוג, ומסתובבים ברחובות לפעול בעניני המבצעים,

— שביניהם ישנו כאמור גם הענין של מבצע צדקה, שהכל מודים שזהו ענין שבין אדם לחבירו; ועד"ז כאשר כל אחד מישראל, שהם מאמינים בני מאמינים, יתבונן בכך שע"ז שקובעים מזוזה בביתו של יהודי נוסף, הנה לא זו בלבד שפועלים עליו לקיים מצוה, אלא גם מעמידים לו את הקב"ה בתור שומר לשמור אותו ואת בני-ביתו וכל אשר בביתו, הרי לא צריך לחפש ענין גדול יותר של בין אדם לחבירו — הנה כאשר הם ידברו עם "סוחרים", לא יודעים אם יפעלו על סוחר שיזהר לנהל את המסחר באופן שלא תהי' ח"ו השגת גבול, אבק גניבה, לשון-הרע וכו' וכו'.

יג. כיון שמסתמא ימסרו לו את הדברים בתוספת הגזמה, לכן הנני אומר את הדברים דוקא כשיש אפשרות לבדוק ולבחון מה אמרתי, ומה הוסיפו!...

ובכן, אלו הם הדברים שאני אומר וחוזר עליהם עוה"פ:

ע"פ הידוע תורת הבעש"ט⁶⁵ בפירוש דברי המשנה⁶⁶ "נפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו", שתחילה שואלים אותו איך מתקבל אצלו מה שצריך לעשות עם יהודי שמתנהג באופן כך, ולאחרי שאומר "מדעתו" שצריך לעשות באופן כך וכך, הנה כשמגיע לאח"ז אצלו אותו ענין, שוב לא צריך לחזור ולשאול אותו, אלא הדבר יכול להעשות "שלא מדעתו", כיון שהוא בעצמו אמר שהנהגה צריכה להיות באופן כך וכך. ובנוגע לעניננו:

כיון שדבריו של פלוני — שבמקום לעסוק במבצעים יש לעסוק בענינים שבין אדם לחבירו — נאמרו בגלוי, ועשו מזה "אָ גאַנצן טומל", וכתוצאה מזה — גם אם לא רצה בכך — נגרמה עגמת-נפש לאותם בחורים, שכאמור, מנתקים את עצמם ממנוחת הנפש ומנוחת הגוף ובלבד להביא דבר הוי' בכל מקום שיכולים להגיע, ועושים זאת בסבר פנים

65) ראה כש"ט בהוספות סקי"ב ואילך. 66) אבות פ"ג מט"ז. וש"נ.

יפות, ולא מבקשים שבגלל זה יתנו להם מדליות, כבוד, כסף וזהב וכו' — הרי עאכ"כ שצריכה להיות הוודאות שהדבר יפעל עליו, שהחל מיום הש"ק הבא (שעד אז מסתמא יקבל כבר את הידיעה) יכניס בדרשה שלו אודות ההתחזקות בענינים שבין אדם לחבירו.

אין רצוני שישמע בקולי דוקא, ואין כוונתי להכנס לשקו"ט כו', אבל, המציאות היא שישנם בבית-הכנסת שלו ריבוי חברים, בלי עין הרע, שביכלתו לפעול עליהם — אם רק יהי' מונח ויעסוק פעם אחר פעם, מבלי להתעייף, להבטיח שיתמעטו ענינים שהם עכ"פ אבק השגת גבול, אבק לשון הרע ואבק הוצאת שם רע, הקשורים עם עניני מסחר ומשרות כו', אצל כל אלו שהם תחת הנהגתו של פלוני בן פלוני, שיש לו משרה נעלית יותר, ובו תלויו' ההנהגה של העומדים תחתיו, ובמילא יכול להמליץ עליהם וכו'.

ובודאי ידבר בהתלהבות ("מיט אַ פייער"), וכמה פעמים, פעם אחר פעם, וכאמור לעיל, בדברים היוצאים מן הלב, שאז נכנסים אל הלב⁶⁷, ופועלים פעולתם.

וכן יש לחזק ולעורר את כל אלו שעוסקים בכל עניני תרי"ג מצוות, שיעסקו כל אחד ואחת "במסילתו" שבה בחר, או במצוה ש"אבוך הוי זהיר טפי"⁶⁸ וכו', ולעשות זאת בשמחה ובטוב לבב.

יד. ויה"ר שבאופן זה יקבצו את שיירי הניצוצות של הבירורים האחרונים שבימי הגלות אחרונים, ואז יהי' הענין של "ישועה והצלה" — גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

* * *

טו. דובר כמ"פ שרוצים לקשר כל דבר עם ענין של פועל, ובנדוד — כוס של ברכה.

ואע"פ שזהו דבר בלתי-רגיל לערוך סעודת ראש-חודש, שלכן היתה אצלי שקו"ט בזה במשך הימים האחרונים, מ"מ, צריכה להיות הוודאות שמסתמא יהי' מזה ענין של טוב.

והעיקר — ש"כוס של ברכה" הוא כבר ענין שממשיך ברכתו של הקב"ה למטה מעשרה טפחים כפשוטו, כיון שזה קשור עם "ואכלת

(67) ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא (68) ע"פ שבת קיח, ב. בשל"ה סט, א.

ושבעת (ולאח"ז) וברכת את הוי' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך⁶⁹, וחוממים "על הארץ ועל המזון", ועד לכניסה לארץ כפשוטה — ע"י קירוב הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

ולפנ"ז — יקויים כבר "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד"⁷⁰, ולפנ"ז — שכל הענינים בארץ הקודש יהיו באופן המתאים לכך ש"היו עיני ולבי שם כל הימים"⁷¹, "ארץ אשר גו' עיני הוי' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" — שיראו השגחה פרטית בגלוי בעיני בשר,

ובאופן ש"אני הוי' רופאך"⁷², ובמילא לא יהיו מלכתחילה ענינים בלתי-רצויים.

טז. וכל זה יעורר ויוסיף עוד יותר אצל כל אחד מישראל, להתבונן בכך ש"מבצע תורה" אינו ענין שיכולים ח"ו לקרר אותו ("אשר קרך בדרך"⁷³), או יתירה מזה, להלעיג ח"ו עליו,

— בגלל שאינו מבין מהו הקשר בין הפעולה על יהודי שילמד תורה רגע נוסף, עם המצב ששורר בעולם כולו ובעם ישראל במיוחד ואצל כל אחד מישראל בפרט במלחמתו עם ה"א-ל זר אשר בקרבך" זה יצר הרע⁷⁴ —

כי, כשיתבונן בפס"ד הרמב"ם³³ שע"י "מצוה אחת" שעושה יהודי באיזו פינה בעולם שתהי', יכולה להיות הכרעת עצמו וכל העולם כולו בכל ענינים אלו — הרי בודאי שח"ו ללעוג או לקרר משהו מזה; זהו ענין שהזמן גרמא להוסיף ב"נר מצוה ותורה אור"⁷⁵ בכל האופנים האפשריים.

יכולים לבחור מצוה זו, מצוה שני' או מצוה שלישית, ובלבד שיעסקו בזה, ובמרץ הכי גדול ובאור וחיות, ופעם אחר פעם, ועד שסוכ"ס ישרפו את שירי הגלות⁷⁶, וימשיכו את הגאולה האמיתית והשלימה.

יז. ולכן, הנה בהמשך להאמור לעיל יהי' עתה הענין ד"כוס של ברכה",

(73) תצא כה, יח.

(74) ראה שבת קה, ב.

(75) משלי ו, כג.

(76) ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י"צ ח"ו ע' שעב (נעתק ב"היום יום" בתחלתו).

(69) עקב ח, יו"ד.

(70) בחוקתי כו, ו.

(71) מלכים-א ט, ג. דברי הימים-ב ז, טז.

(72) בשלח טו, כו (וראה לקו"ש חל"ב ע' ואלך. וש"נ — השייכות לחודש אייר).

— לאחרי ברכת המזון ע"י אלו שנטלו ידיהם לסעודה (ואלו שלא נטלו ידיהם, ישתתפו ע"י ברכה "מעין שלש" וכיו"ב) — שיחולק ע"י שלוחים — הבחורים שזוכים ונוסעים בשליחות לארץ הקודש⁷⁷, ואלו שזוכים ונוסעים בשליחות לאוסטרליא⁷⁸, וכיו"ב בנוגע לבחורים שנוסעים בשליחות לצרפת⁷⁹.

יח. ועד"ז גם בנוגע לנשים הצדקניות שבדורנו, אשר, ע"פ הידוע⁸⁰ שהדור של עקבתא דמשיחא יהי' בדוגמת הדור שיצא ממצרים, שאחת הפעולות שלהן היתה לחנך ולהעמיד ילדים וילדות, זכרים ונקבות, ש"הם הכירוהו תחילה"⁸¹ ואמרו "זה א-לי ואנוהו"⁸² — הרי הן כמו הנשים הצדקניות שבאותו הדור שבזכותן נגאלו אבותינו ממצרים⁸¹.

ויש להתחיל גם עם ענין של פועל — בנוגע להגברת ההתעוררות ביתר שאת וביתר עוז בענין גרות שבת קודש.

ולכן יתנו עבורם שטרות לצדקה: שטר אחד — לעצמן, שטר שני — כדי שבמשך יום המחר ימצאו מישהי שתתחיל ממחר ואילך לקיים מצוה זו, ושטר שלישי — שישאר אצלן לשם עידוד שבערב שבת ויום-טוב שלאח"ז יהי' זה באופן דמוסיף והולך.

וכאמור לעיל (ס"ז), הרי זה ענין שהוא בהדגשה בזמן זה כפשוטו — בעמדנו עתה בערב שבת.

ולהעיר, שגם ענין הפסח הי' קשור עם ענין של אור, ודוקא בלילה, כאמור לעיל (ס"ו) שבליל ראשון של פסח הי' אור כל הלילה, ועד"ז בליל קריעת ים סוף, ועד"ז יהי' כאשר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ויה"ר שברגעי הגלות האחרונים יעסקו בכל ענינים אלו מתוך שמחה וטוב לבב, ובאור וחיות, ועי"ז ימהרו יותר את ה"אחישנה"⁸³, ובפרט שכבר "כלו כל הקיצין"⁸⁴, ואין הדבר תלוי אלא ב"שעתא חדא וברגעא חדא"⁸⁵ יפנו בניי ("אידן זאָלן זיך אַ קער-טאָן") לאבינו שבשמים, ואז "הבטיחה תורה" ש"נגאלין מיד"⁸⁶, ע"י משיח צדקנו.

(77) ישע"י ס, כב. וראה סנהדרין צח, א.

(78) שם צז, ב.

(79) 85) זח"א קכט, סע"א. וראה לקו"ת

(80) ראה ל"ת וסה"ל להאריז"ל שמות ג, דרושי ר"ה סא, א. וראה גם תו"מ ח"ס ס"ע

ד. שער הגלגולים הקדמה כ'. 377. וש"נ.

(81) סיטה יא, ב.

(82) בשלח טו, ב. (86) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ברך ברכת המזון על הכוס. ואח"כ הורה שיגשו הבחורים השלוחים שנוסעים לארץ ישראל, וכן הבחורים שנוסעים לשליחות באוסטרליא, וכן הנוסעים לצרפת ושאר מקומות, והם יחלקו "כוס של ברכה". וכן מסר את שטרות הדולר עבור הנשים.

טרם צאתו התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "כי בשמחה

תצאו"]

הוספה

בי"ה, כא' מני"א תשכ"א
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' . . . שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"ז מני"א.

נפלאתי וגם נצטערתי לכתבו ספק בנוגע להצעת נכבדות, מפני שהמדוברת מאחב"י הספרדים, כי מי הוא זה ואיזהו שירצה להקים מחיצות והבדלות בין בני ישראל, שכל ישראל חברים הם, ובפרט שככתבו המדוברת יראת שמים וממשפחה של יראי שמים וכו' וכבר נאמר, אשה יראת ה' היא תתהלל,

ותקותי שימצא אותיות מתאימות להסביר להמדובר גישתו הבלתי נכונה כלל וכלל. ובפרט בעת האחרונה ראינו במוחש שידוכים בין אשכנזים וספרדים והצליחו במלא מובן המלה.

לשאלתו חילוף השם שיהי' שם הרגיל בתוככי האשכנזים, הנה באם זה בהסכמתה המלאה של המדוברת, יש מקום לזה.

וכיון שהכל בהשגחה פרטית, עלי החובה (והזכות) לעוררו על ההכרח לקבוע עתים בלימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות,

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

להצעת נכבדות . . שהמדוברת מאחב"י הספרדים: ראה גם אג"ק ח"ח אגרת ב'שכ, ובהנסמן בהערות שם. חי"ג אגרת ד'תנז. ח"כ אגרת ז'תרמב. לקמן אגרות הבאות. שכל ישראל חברים הם: ע"פ ס' שופטים כ, יא. וראה חגיגה כו, א. ירושלמי שם פ"ג ה"ו. תניא אגה"ק סוסכ"ב.

וכבר נאמר, אשה יראת ה' היא תתהלל: משלי לא, ל.

ב

בי"ה, א' סיון תשכ"ב
ברוקלין

מר ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ג אייר, בו כותב אודות שאלת שידוך,

ומאחר שעל האדם לעשות התלוי בו בדרך הטבע, בודאי עושה בזה במרץ הדרוש – כמובן בדרכי תורה, דרכי צניעות, וההשתדלות צריכה להיות כלשון חז"ל כאדם המחזר אחר אבדתו.

לפלא שמגביל את עצמו שצריכה המדוברת להיות דוקא מעדה האשכנזית, והרי בנות ישראל נאות הן – [הן] האשכנזיות והן הספרדיות, שכל אחת מהן נקראת בת שרה רבקה רחל ולאה, ובלבד שיקוים בהן מה שכתוב אשה יראת ה' היא תתהלל, וראוי להתענין בהצעות משני העדות.

ומהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו וכן אשר בכל יום חול קודם התפלה יפריש פרוטות אחדות לצדקה – כמובן שצ"ל בלי נדר –

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ב

כלשון חז"ל כאדם המחזר אחר אבדתו: קידושין ב, ב. וש"נ.

בנות ישראל נאות הן: נדרים סו, א.

מה שכתוב אשה יראת ה' היא תתהלל: משלי לא, ל.

וראוי להתענין בהצעות משני העדות: ראה גם לעיל אגרת הקודמת, ובהנסמן בהערות שם.

ג

א) העדר עשיי (ובפרט – בהוספת יאוש, ר"ל) הי"ז העדר, והיפך משיינ וברכך ה"א בכל אשר תעשה.

ב) כשאין יודעים ברור מה לעשות – מנסים ועושים בכל הדרכים (שדכנים, ידידים. כאן ובאה"ק).

ג) "ולא ראיתי שום הצלחה בענינים אלו" – האומנם שכת ש ה י ו הצעות באה"ק ודחה אותם.

ד) לכאורה – יכול לדור משך זמן בכחב"ד ולחפש בכל אה"ק. ופשוט שמהספרדים – טוב כמהאשכנזים.

ה) אזכיר עוה"פ עה"צ.

ג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב השואל – בו "מבקש עצת כ"ק אדמו"ר שליט"א איך להמשיך [= בעניני שידוכים] ומה לעשות עוד, אחרי שכבר עברו יותר מ... שנים ולא ראיתי שום הצלחה בענינים אלו, וגם אין לי למי לפנות בכדי לעזור אותי, וגם איני יכול עוד לסבול היסורים מזה".

מש"נ וברכך ה"א בכל אשר תעשה: פ' ראה טו, יח. וראה ספרי עה"פ. דרמ"צ קו, א ואילך (מצות תגלחת מצורע). קונטרס ומעין מאמר יז ואילך.

ופשוט שמהספרדים – טוב כמהאשכנזים: ראה גם לעיל אגרת א, ובהנסמן בהערות שם.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילד **מנחם מענדל** שיחי
ליום הולדתו, ח' ניסן
ולהכנסו לבריתו של אאע"ה י"ד ניסן, ערב חג הפסח ה'תשפ"ב

ולזכות הוריו

הרה"ת **משה יהודה ליב** וזוגתו מרת **שיינא** שיחיו **צייטאָג**

נדפס על ידי ולזכות זקני

הרה"ת ר' **יוסף יצחק** וזוגתו מרת **צלחה חנה** שיחיו

ולזכות בנותיהם ובניהם

הרה"ת ר' **חיים שאול** וזוגתו מרת ח' **מושקא**

ובתם **זעלדא רחל** שיחיו **שקדי**

זעלדא יהודית, **דבורה לאה**, **שטערנא**,

מנחם מענדל, **דובער**, **ישראל ארי' ליב**

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

עמאר

להצלחה רבה ומופלגה במילוי שליחותם הק' בסען אי מארן, צרפת
באופן דלמעלה מדרך הטבע בכל פעולותיהם הברוכות והקדושות
לקדש שם ליובאוויטש ושמו הק' של רבינו
בכל אשר יפנו בטוב הנראה והנגלה בגשמיות וברוחניות
ולנחת רוח יהודי חסידותי מתוך שמחה וטוב לבב